

ŠE DVE NOTICI O HRIBOVSKIH IZLETIH KAČJEGA POTOČNIKA *OPHIOGOMPHUS CECILIA* V SLOVENIJI

V Atlasu kačjih pastirjev Slovenije (KOTARAC, 1997) je pri kačjem potočniku *Ophiogomphus cecilia* med drugim zapisano naslednje: »V obdobju po izletanju vrsta močno migrira. Le tako si lahko namreč razložimo tudi številčne najdbe samcev ob hudournikih, kjer še modri bleščavec (*C. virgo*) zmore le »kilavo« populacijo. Posamezni primerki, ki verjetno izvirajo iz močnih populacij v Dravi, so poleti kar pogosta pojava na sončnih cestah Pohorja in Kozjaka tja do 1300 m.n.m.«. Podobna opazovanja sicer prihajajo tudi iz drugih delov Evrope, npr. Nemčije (STERNBERG et al., 2000) ali Grčije (SCHNAPAUFF et al., 1996), vendar so vse prej kot pogosta in pri drugih vrstah evropskih porečnikov niso znana.

Konkretnih zapisov o tovrstnem vedenju kačjega potočnika je navzlic širokogrudnemu zapisu v KOTARAC (1997) pri nas le malo. O koroških hribovskih podvigih odraslih samčkov kačjega potočnika iz Drave na bližnjo Strojno je na straneh biltena *Erjavecija* pisal že BEDJANIČ (2004). Tokrat dodajam še dve podobni opazovanji iz štajerskega konca.

Letos sem dne 31-VII-2005 odraslega samčka kačjega potočnika opazoval na peščenem in od poletnih nalivov globoko razbrazdanem delu smučišča nad cerkvijo Sv. Treh kraljev pod Velikim vrhom na Pohorju (AS 66b2, alt. 1200m). Zračna razdalja do najbližjih znanih lokalitet s potrjenim razvojem vrste znaša približno 10 kilometrov.

Drugo letošnje opazovanje hribovsko razporeženega odraslega kačjega potočnika izvira z Boča, kjer sem dne 14-VIII-2005 opazoval osamljenega samčka na makadamski poti pri rastišču velikonočnice, zahodno od Planinskega doma na Boču (AS 93b3, alt. 650m). Omenjena lokaliteta je od Dravinje, kjer kačji potočnik potrjeno živi in se razvija, oddaljena približno 2,5 kilometra zračne linije.

Za primerjavo z BEDJANIČ (2004) naj dodam, da je povirje Jamniškega potoka na Strojni (AS 36a1, alt. 900-1000m) od reke Drave pri Dravogradu, kjer živi močna populacija vrste, oddaljeno približno 5,5 kilometrov zračne linije.

Sicer priložnostna, a vendar dovolj pogosta opazovanja odraslih kačjih potočnikov v hribovitih predelih jasno kažejo, da ne gre le za slučajne izlete zdolgočasnih samčkov, ampak da velja razlago iskati v specifični

biologiji vrste. Ker smo doslej v hribih srečevali le samčke v polni obarvanosti je vprašljivo ali gre pri tem vedenju dejansko le za preživetje pubertete na bolj svežem hribskem zraku... Kakorkoli že, tudi pričujoč sestavek še naprej pušča odprtih mnogo vprašanj, ki bi jim nedvomno veljalo posvetiti posebno raziskavo.

LITERATURA:

- BEDJANIČ, M., 2004. O delu entomološke skupine na MRT Mislinja 2003. *Erjavecija* 17: 8-12.
- KOTARAC, M., 1997. *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom: projekt Slovenskega odonatološkega društva*. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 205 str.
- KOTARAC, M., A. ŠALAMUN & S. WELDT, 2003. *Strokovna izhodišča za vzpostavljane omrežja Natura 2000: Kačji pastirji (Odonata) (končno poročilo)*. Naročnik: MOPE, ARSO, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 104 str., digitalne priloge.
- SCHNAPAUFF, I., P. SCHRIDDE, F. SUHLING & K. ULLMANN, 1996. Libellenbeobachtungen in Nordost-Griechenland. *Libellula* 15(3/4): 169-183.
- STERNBERG, K., B. HÖPPNER, A. HEITZ & S. HEITZ, 2000. *Ophiogomphus cecilia* Fourcroy, 1785). V: Sternberg, K. & R. Buchwald (ured.), *Die Libellen Baden-Württembergs Band 2: Großlibellen (Anisoptera)*, Literatur, str. 358-373, Ulmer, Stuttgart.

(M. BEDJANIČ)

GRMIŠČNA ZVERCA *LESTES BARBARUS* TUDI V SPODNJEM POSAVJU

V Vrbini je med Krškim in Brežicami poleg dveh velikih gramoznic še nekaj manjših. Ena manjših, ki je v stanju zaraščanja (in zasipanja) je ob potoku Močnik med vasjo Zg. Obrež in reko Savo. Spomladi in jeseni se običajno z vodo napolnijo tri večje in več manjših vodnih površin, ki so v različnih fazah zaraščanja. Ob poletni suši voda običajno presahne. Dne 08-VI-2005 sem med popoldanskim opazovanjem na robu z vrbami zaraščajoče vodne površine na visokih steblikah opazil dve samici grmiščne zverce *Lestes barbarus*. Naredil sem tudi nekaj posnetkov. Življenjsko okolje je tipično za pojavljanje te ranljive vrste kačjega pastirja.

Glede na relevantno odonatološko literaturo za to območje (KOTARAC, 1997; KOTARAC & ŠALAMUN, 2001) in po besedah M. Bedjaniča, gre za prvo opazovanje te vrste v spodnjem Posavju. Sicer sem o podobni najdbi grmiščne zverce ob reki Savi pri Vrhovem na straneh biltena *Erjavecija* poročal že pred nekaj leti (KLENOVŠEK, 1999).